

**Sprawozdanie z V edycji Tygodnia Ekonomii Społecznej
na małopolskich uczelniach.**

Opracowanie: Marta Bohdziewicz - Lulewicz

Wstęp

W dniach 17-22 listopada 2014 już po raz piąty studenci małopolskich uczelni mieli okazję nieco lepiej zrozumieć czym jest ekonomia społeczna. Odbył się bowiem V Tydzień Ekonomii Społecznej – wydarzenie dedykowane właśnie tej grupie ludzi, którzy być może zwiążą swe przyszłe losy z gospodarką społeczną.

Tydzień Ekonomii Społecznej to cykl spotkań z przedsiębiorcami społecznymi, animatorami lokalnych inicjatyw, to warsztaty, seminaria, dyskusyjne kluby filmowe. W tym roku to również interaktywne gry pozwalające na symulacje sytuacji występujących w podmiotach ekonomii społecznej – inwestowanie w dobra społeczne przy zachowaniu płynności finansowej organizacji, zarządzanie czasem w sytuacjach kryzysowych, negocjacje i problemy komunikacyjne z przedstawicielami biznesu i instytucji publicznych. Nowym elementem w stosunku do wcześniejszych edycji Tygodnia ES były też wyjazdowe wizyty studyjne do przedsiębiorstw społecznych w Małopolsce.

Podczas tegorocznego Tygodnia Ekonomii Społecznej odbyło się 21 wydarzeń w sześciu małopolskich uczelniach: Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Nowym Targu, Nowym Sączu i Tarnowie.

W sumie, w dwudziestu jeden wydarzeniach zorganizowanych w ramach V Tygodniu ES wzięło udział blisko 700 studentów. Dziękujemy wszystkim wymienionym uczelniom za zaangażowanie i współpracę przy tegorocznym przedsięwzięciu.

Tegoroczny Tydzień ES, tak jak zeszłoroczna edycja, wpisał się w szerszy format Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości - wydarzenia, w ramach którego przedsiębiorcy, trenerzy, mentorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk naukowych wspólnie podejmują działania na rzecz promowania i rozwoju przedsiębiorczości w swoich krajach (więcej informacji na www.tydzienprzedsiębiorczosci.malopolska.pl).

Program V Tygodnia ES

Debata oksfordzka pn. „CORPO vs. PS – ta izba twierdzi, że gwarancję prawdziwej kariery zawodowej daje praca w przedsiębiorstwie społecznym, a nie w korporacji”

Jak co roku, Tydzień ES rozpoczęła debata oksfordzka przygotowana przez członków Koła Naukowego Gospodarki i Administracji Publicznej - studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Kontrowersyjny temat, który przyciągnął aż 170 uczestników brzmiał: „Corpo vs. Przedsiębiorstwo społeczne - ta izba twierdzi, że gwarancję prawdziwej kariery zawodowej daje praca w przedsiębiorstwie społecznym, a nie w korporacji”.

Przebieg debaty poprzedziło krótkie wyjaśnienie przez Marszałka, dr Marka Benio z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, jej specyfiki:

- w debacie oksfordzkiej dyskutują dwie drużyny,
- drużyna propozycji – „za” tezą (3 osobowa) oraz drużyna opozycji – „przeciw” tezie (3 osobowa),
- debatę oksfordzką prowadzi Marszałek,
- każda z drużyn przygotowuje wystąpienia, podczas których mogą paść pytania lub informacje ze strony drużyny przeciwnej i publiczności.

Marszałek debaty oraz drużyny Zwolenników i Przeciwników tezy

Publiczność dopisała, Stara Aula UEK była wypełniona po brzegi

Dyskusja początkowo krążyła wokół definicji kariery, którą zwolennicy tezy próbowali rozszerzyć poza twarde wskaźniki mówiące o możliwości awansu i wysokości zarobków, do takich wartości jak czynienie dobra, samorealizacja i samostanowienie. Popierali swe argumenty znaną wszystkim zasadą gradacji potrzeb układającą się w „piramidę Masłowa”, w której to właśnie samorealizacja jest na szczycie ludzkich dążeń. Przeciwnicy tezy wykorzystali ten tok myślenia podkreślając, że na „komfort” realizacji wyższych wartości mogą sobie pozwolić jednostki, które zaspokoili podstawowe potrzeby, takie jak wyżywienie, ubiór i mieszkanie, a na nie można zarobić, zwłaszcza będąc na studiach lub krótko po ich zakończeniu jednak w korporacji, a nie w przedsiębiorstwie społecznym. Były okazje by zwolennicy tezy przeciągnęli publiczność na swą stronę, jednak trzeba przyznać, że raczej ich nie wykorzystali. Gdy z sali padło pytanie o możliwość awansu w spółdzielni socjalnej, która to organizacja ma raczej poziomą strukturę, nie podchwycili tematu, że właśnie w przedsiębiorstwach społecznych, zakładanych oddolnie i zarządzanych demokratycznie możliwość awansu zawodowego (np. zostanie członkiem zarządu czy prezesem) jest najłatwiejsza. Nie wykorzystali argumentu, że pozycja w strukturze organizacji (świadcząca o karierze zawodowej) opiera się też na możliwości wpływania na decyzje dotyczące przedsiębiorstwa (np. dotyczące wysokości zarobków czy planów rozwoju organizacji) które w przedsiębiorstwach społecznych są znacznie większe niż w korporacjach. Pomimo tego, że podczas debaty za dużo było dygresji nt. celów społecznych, jakie realizują zarówno przedsiębiorstwa społeczne (zwolennicy tezy) jak i korporacje (liberalne skrzydło starcia), dyskusja była ciekawa i wywołująca żywą reakcję z sali. Z publiczności padały pytania, docinki, sarkastyczne

uwagi, które czasem nieco zbijały z tropu drużyny, a czasem wręcz przeciwnie – naprowadzały na nowe, silne argumenty. Publiczność jednak zdecydowała, że to przeciwnicy tezy byli bardziej przekonujący - to praca w korporacji, przynajmniej na starcie ścieżki zawodowej jawi się jako miejsce, w którym kariera nabiera kierunku i rozpędu.

Liczenie głosów

Dyskusyjny Klub Filmowy DKF: „Zrozumieć przedsiębiorstwo społeczne”.

Pierwszego dnia TES, odbył się również DKF połączony z warsztatem. Spotkanie prowadzone przez dr Huberta Kaszyńskiego połączone zostało z przeglądem filmów, a jego celem było „za pomocą uderzenia” – uświadomienie studentom czym nie jest, a czym jest w praktyce - przedsiębiorstwo społeczne.

Uczestnicy spotkania zajmowali się definiowaniem takiej formy działalności gospodarczej, która stanowi jednoznaczne zaprzeczenie naszych wyobrażeń i przekonań o inicjatywach ekonomii społecznej. Punktem wyjścia była praca w grupach zogniskowana na opisywaniu cech konstytutywnych dla osobowości antyspołecznej (psychopatii), a następnie ich odniesienie do szkodliwych przejawów działalności gospodarczej prowadzonej przez wielkie korporacje. Inspiracją dla warsztatu była praca Raja Patela *Wartość niczego. Jak przekształcać społeczeństwo rynkowe i na nowo zdefiniować demokrację*, (Warszawa, 2010), w której autor – powołując się na dokumentalny film Marka Achbara, Jenifer Abbotta i Joela Bakana *Korporacje* – wymienia cechy przypisywane

wielkim organizacjom światowej gospodarki i twierdzi, iż są one tożsame z opisującymi psychopatię. Podczas warsztatu prezentowany jest fragment wspomnianego filmu. Po projekcji uczestnicy spotkania dzielili się swoimi refleksjami na temat aktywności ekonomicznej zorientowanej na maksymalizację zysku, która nie uwzględnia kosztów, jakie muszą ponieść jednostki, grupy społeczne i wspólnoty lokalne. Ten rodzaj strategii rynkowej, która polega na wykorzystaniu władzy, aby wejść w posiadanie i niszczyć zasoby dobra wspólnego w imię indywidualnego zysku posłużył jako antyteza przedsiębiorstw społecznych. Praca okazała się być pomocna szczególnie dla uczestników, którzy mieli wcześniej podstawowe informacje o ekonomii społecznej.

Seminarium: „Ekonomia społeczna pod lokalną marką - przykłady przedsięwzięć z zakresu ekonomii społecznej w oparciu o wartość miejsca”.

Drugiego dnia TES odbyło się seminarium prowadzone przez Olę Gątek, współzałożycielkę Fundacji Miejsc i Ludzi Aktywnych, którego celem było dostarczenie wiedzy z zakresu przedsiębiorczości społecznej w kontekście lokalnych uwarunkowań. Prezentacja dot. zagadnień ES - sposobów wdrażania ekonomii społecznej na poziomie lokalnym, wykorzystania potencjału miejsca (dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, w tym niematerialnego) do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej – była punktem wyjścia do dyskusji. Dyskusja dotyczyła wyboru konkretnej formy prawnej dla podmiotu ES, jego szans istnienia na rynku. Najwięcej pytań dotyczyło sposobu zakładania i rozwoju spółdzielni socjalnych. Zainteresowanie uczestników wzbudziło również porównanie różnych form prawnych dla PES, omówienie różnic dot. prowadzenia przez NGO działalności gospodarczej i nieodpłatnej działalności statutowej. Wspólnie z uczestnikami spotkania analizowano kryteria ekonomiczne i społeczne przedsiębiorstwa społecznego. Poruszono również problem braku współpracy w zakresie zatrudniania i poszukiwania miejsc dla osób niepełnosprawnych. Uczestnicy spotkania wykazywali dużą aktywność, chętnie dyskutowali i opowiadali o swoich doświadczeniach.

Warsztaty: „Wprowadzenie do zagadnienia job coachingu, jako narzędzia aktywizacji społeczno-zawodowej”

Jak co roku, dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty pn. „Wprowadzenie do coachingu jako narzędzia aktywizacji społeczno-zawodowej” prowadzone przez doświadczonego coacha, Małgorzatę Stolarską. Odbyły się one w dniach 18 i 19 listopada w Instytucie Pedagogiki UJ i w Uniwersytecie Pedagogicznym.

Warsztaty zgromadziły osoby zainteresowane nowatorskimi metodami wykorzystywanymi w aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród uczestników przeważały osoby studiujące, które swoją przyszłość zawodową wiążą z obszarem wsparcia społecznego, ale również praktycy – doradcy zawodowi i psycholodzy, którzy są zainteresowani stosowaniem tego typu narzędzi w pracy ze swoimi klientami.

Celem spotkań było zapoznanie z ideą coachingu, jako partnerskiej relacji, w której klient przy wsparciu coacha odzyskuje wiarę we własne możliwości, nabiera motywacji do wprowadzenia

zmian w swoim życiu, bierze odpowiedzialność za działania oraz planuje przyszłość zgodnie z własnym systemem wartości.

W trakcie zajęć omówione zostały metody i techniki pracy, które można wykorzystać w pracy m.in. z osobami niepełnosprawnymi, długotrwale bezrobotnymi, powracającymi na rynek pracy po długiej przerwie zawodowej. Specyfiką tych grup jest niski poziom poczucia własnej wartości, nieadekwatne oczekiwania oraz negatywne przekonania, które niejednokrotnie decydują o braku jakiegokolwiek aktywności na rynku pracy, w związku z powyższym pojedyncze działania nie są w stanie skutecznie zmienić postaw tej grupy osób. Potrzebne jest długotrwałe wsparcie i utrzymanie procesu zmian, przy aktywnej postawie job coacha.

Kolejnym obszarem, który pojawił się w trakcie zajęć było poszukiwanie odpowiedzi, jak klient może urealniać marzenia i zamieniać je na realne cele oraz w jaki sposób motywować klientów do wyjścia ze strefy komfortu – znanego i bezpiecznego świata - na rzecz podejmowania nowych wyzwań, które mogą zaowocować innymi, niż dotychczasowe, rezultatami.

Długofalowym celem wsparcia w job coachingu jest bowiem uzyskanie nowej jakości w życiu klientów, wypróbowanie jej w praktyce, korygowanie działań do momentu uzyskania pożądaných kształtów oraz utrwalenie nawyków zarówno na poziomie myślenia jak działania.

Uczestnicy seminarium oprócz poszerzenia swojej wiedzy z zakresu coachingu mieli też okazję zapoznać się z wybranymi narzędziami pracując na własnych przykładach oraz podzielić się refleksjami i obserwacjami.

Gra interaktywna: Chłopska Ekonomia Społeczna (CES)

W dniach 18, 19 i 20 listopada na czterech uczelniach odbyły się rozgrywki Chłopskiej Szkoły Biznesu rozbudowanej o moduł inwestowania zysków w dobra publiczne. W dniu 20 listopada odbyły się również międzyuczelniane rozgrywki pozwalające wyłonić drużynę najlepiej poruszającą się w meandrach prowadzenia zarówno rentownej działalności ekonomicznej, jak i inwestującej zyski w rozwój społeczności lokalnej.

Chłopska Ekonomia Społeczna (CES) to dodatek do Chłopskiej Szkoły Biznesu opracowany przez Małopolski Instytut Kultury, we współpracy z ROPS. Pozwala on na realizowanie warsztatów i zajęć wprowadzających w tematykę ekonomii społecznej oraz społecznej odpowiedzialności biznesu. W klasycznej wersji Chłopskiej Szkoły Biznesu uczestnicy rozgrywki nastawieni są na pomnażanie majątku i wygrywa ten, kto w trakcie rozgrywki zarobi najwięcej złotych górskich. Natomiast podczas rozgrywki z wykorzystaniem Chłopskiej Ekonomii Społecznej uczestnicy, podobnie jak w wersji klasycznej, poddani są prawom wolnego rynku, ale ich celem nie jest wyłącznie zarabianie pieniędzy, lecz także aktywna działalność na rzecz lokalnej społeczności np. szpitala miejskiego, szkoły, orkiestry dętej itp. Po przeprowadzeniu rozgrywek, ze studentami przeprowadzono krótkie warsztaty tłumaczące różnicę między zwykłą firmą, a przedsiębiorstwem społecznym. Trzeba przyznać, że po grze wytłumaczenie sensu działania przedsiębiorstw społecznych staje się niezwykle proste.

Seminarium pn. „SPOŁEM studenci! Spółdzielnia studencka – nietypowy sposób na studencki biznes”

19 listopada na terenie kampusu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie odbyło się seminarium pn. „SPOŁEM studenci! Spółdzielnia studencka – nietypowy sposób na studencki biznes”.

Seminarium prowadziła Pani Joanna Wabik-Brzozowska z Agencji Rozwoju i Promocji Spółdzielczości Związku Lustracyjnego Spółdzielni Pracy. Spotkanie rozpoczęło się od pytania skierowanego do studentów dotyczącego ich skojarzeń ze słowem „spółdzielnia”. Skojarzenia były przeróżne, od spółdzielni mieszkaniowej, przez SPOŁEM, po współdzielenie i współdziałanie. Następnie prowadząca opowiedziała studentom, czym są spółdzielnie socjalne oraz jakie są obszary ich działania. Od strony praktycznej działalność spółdzielni przedstawił Pan Łukasz Dąbrowiecki – członek Spółdzielni Handlowo-Usługowej „Ogniwo” z Krakowa.

Druga część seminarium była częścią warsztatową. Uczestnicy podzielili się na grupy, których celem było wypracowanie wizji spółdzielni, która mogłaby działać na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Do zadań uczestników należało zastanowienie się nad tym kim mogliby być członkowie takiej spółdzielni, kto byłby jej klientem, jakie cele mogłaby realizować taka spółdzielnia, jakie potrzeby by zaspokajała, co jej członkowie mogliby robić w ramach działalności społecznej, jakie usługi mogłaby świadczyć, czy jakie produkty sprzedawać oraz jakie korzyści płynęłyby z jej założenia.

Budowanie koncepcji studenckiej spółdzielni na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie

Dzięki udziałowi w seminarium studenci dowiedzieli się, czym są i jak działają spółdzielnie oraz wypracowali własny pomysł na spółdzielnię, która z powodzeniem mogłaby powstać na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

Wizyta studyjna: Pensjonat „U Pana Cogito” – miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych w branży turystycznej.

Podczas wizyty studyjnej uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z historią powstania oraz rozwoju zakładu aktywności zawodowej i spółki z o.o., jako miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, z metodami pozyskiwania klientów oraz szerszą strategią rynkową. Ważnym elementem było poznanie specyfiki pracy z osobami niepełnosprawnymi psychicznie, metodami motywowania ich do pracy, ale też innych zajęć aktywizujących społecznie tę grupę osób oraz opieki psychologicznej. Szerzej omówiony został aspekt specyfiki pracy osób niepełnosprawnych w branży turystycznej – obsługi klientów w branży gastronomicznej i hotelarskiej.

Interaktywna gra z warsztatem: "Kwestia Czasu" czyli jak zarządzać przedsiębiorstwem społecznym.

W dniu 19 listopada na krakowskim Uniwersytecie Pedagogicznym odbył się interaktywny warsztat prowadzony przez dr Łukasza Hajduka metodą gier dydaktycznych. **"Kwestia Czasu" czyli jak zarządzać przedsiębiorstwem społecznym** zgromadził kilkunastu uczestników, którzy na 1,5 godziny wcielili się w pracowników firmy w branży IT. Zadaniem trzech drużyn było zaplanowanie całego tygodnia pracy z uwzględnieniem przeprowadzki do nowej siedziby. Grający nie tylko musieli skrupulatnie zaplanować każdą godzinę, ale również szybko reagować na kolejno po sobie następujące zdarzenia, takie jak wizyta obcokrajowców w firmie czy awaria sprzętu komputerowego. Wykonanie – bądź nie wykonanie – poszczególnych zadań wiązało się z odpowiednią punktacją, znaczenie miała również praca w nadgodzinach czy tak prozaiczne sprawy jak np. zamówienie taksówek bagażowych. Wszystko to działo się pod presją upływającego czasu. Studenci „na własnej skórze” mogli się przekonać jak ważne i jednocześnie trudne jest efektywne planowanie czasu. Myśląc na poważnie o działalności w przedsiębiorstwie społecznym nie można o tym zapominać. Zarządzanie czasem to bardzo potrzebna kompetencje dlatego po zakończonej rozgrywce uczestnicy poznali kilka przydatnych w tym temacie technik m.in. macierz Eisenhowera oraz wykres Gantta. Dodatkowo podczas gry przydatne były umiejętności negocjacyjne i współpraca w grupie.

Interaktywna gra z warsztatem: "Symbole" czyli jak współpracować (z sektorem biznesu i publicznym) w przedsiębiorstwie społecznym.

W tym samym dniu, na Uniwersytecie Pedagogicznym dr Łukasz Hajduk przeprowadził też drugi warsztat, który został zrealizowany w nieco węższym gronie - **interaktywną grę "Symbole" czyli jak współpracować (z sektorem biznesu i publicznym) w przedsiębiorstwie społecznym**. Tym razem studenci mogli poprawić swoje umiejętności komunikacyjne. Przedsiębiorstwo społeczne nie powinno być „samotną wyspą”. Konieczna jest tutaj współpraca zarówno z instytucjami publicznymi, jak i z biznesem oraz z innymi podmiotami ekonomii społecznej. Najczęstszą przyczyną nieefektywnej

współpracy jest komunikacja – a raczej jej brak. Skuteczne komunikowanie to podstawa funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego czasami warto sobie uzmysłowić jakie błędy komunikacyjne sami popełniamy. Gra „Symbole” dotyczyła komunikacji werbalnej. Grający, tylko za pomocą słów, musieli dogadać się w sprawie ułożenia skomplikowanej układanki. Nie było to łatwe, gdyż każdy, do opisu skomplikowanych symboli używał „własnego” języka skojarzeń, co w efekcie bardzo utrudniło dogadanie się poszczególnych grających. Zastosowanie gry dydaktycznej pomogło skutecznie, a jednocześnie „na wesoło” uzmysłowić, jak ważne jest świadome budowanie komunikatów werbalnych przy użyciu kodów zrozumiałych dla odbiorcy.

Warsztat: „Animacja lokalna w oparciu o Program Aktywności Lokalnej. Zastosowanie ekonomii społecznej w PAL ”

W dniu 20 listopada wśród studentów pracy socjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego odbyły się warsztaty dotyczące Programu Aktywności Lokalnej (PAL). Warsztat prowadzony był przez Dariusza Polakowskiego, na co dzień zajmującego się tym narzędziem aktywizacji.

PAL jest metodą, której celem jest realizacja projektów społecznych poprzez zaangażowanie szerokiego grona partnerów (publicznych i niepublicznych) oraz przede wszystkim mieszkańców. PAL cechuje się pewną etapowością, która pozwala w usystematyzowany sposób pracować ze środowiskiem lokalnym. Studenci mieli sposobność zapoznać się z każdym z etapów realizacji PAL, poznać metody implikacji dobrych praktyk do społeczności lokalnych wymagających interwencji, a wszystko to ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów ekonomii społecznej.

Warsztat składał się z dwu części – teoretycznego wprowadzenia i ćwiczeń warsztatowych w podgrupach.

Na początku wyjaśniono takie pojęcia jak: kapitał społeczny, społeczność lokalna, rozwój społeczności lokalnej, rewitalizacja społeczna, animacja lokalna, inkluzja społeczna, spójność społeczna a także partycypacja społeczna i włączenie społeczne, partnerstwo lokalne, ekonomia społeczna i jej znaczenie dla integracji społecznej.

Zaprezentowano też metody rozwijania społeczności lokalnej w ramach inicjatyw oddolnych, a także działań rewitalizujących społeczności zdegradowane (Community organizing - organizowanie społeczności, Social-cultural animation- animacja społeczno-kulturalna, Community development - aktywizacja i rozwój społeczności lokalnych). Omówiono metodykę organizowania społeczności lokalnej.

W drugiej części przeprowadzono warsztat, w ramach którego przećwiczone i przeanalizowano następujące zagadnienia: w jaki sposób następuje identyfikacja problemów społecznych oraz inwentaryzowanie zasobów społecznych, jakie są czynniki warunkujące przeprowadzenie zamiany społecznej (sprzyjające oraz utrudniające animację lokalną), w jaki sposób następuje animowanie inicjatyw lokalnych, w tym jakie cechy powinien posiadać animator lokalny oraz w jaki sposób należy komunikować się z interesariuszami.

Wizyty studyjne do spółdzielni socjalnych w Raciechowicach

W dniach 19 i 21 listopada studenci socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i pracy socjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego wybrali się do dwóch spółdzielni socjalnych w Raciechowicach: „Kuźni Smaku” i „Przystani”.

„Kuźnia smaku” to spółdzielnia socjalna założona przez Gminę Raciechowice i organizację pozarządową. Głównym celem organizacji jest promowanie regionu i jego bogatej tradycji poprzez m.in. produkcję tradycyjnej żywności z warzyw i owoców, prosto od rolnika oraz wsparcie miejscowych artystów i rękodzielników. „Przystań” - druga z założonych przez gminę Raciechowice i NGO spółdzielnia socjalna świadczy usługi użyteczności publicznej dla społeczności lokalnej, m.in. dożywianie dzieci i młodzieży, utrzymanie zieleni oraz prowadzenie świetlic środowiskowych w Gminie.

Wizyty studyjne zorganizowane zostały w taki sposób, by studenci mogli porozmawiać zarówno z kadrą menadżerską, jak i „zwykłymi” pracownikami. Odybła się prezentacja nt. działalności społecznej na rzecz osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie, młodzieży oraz na rzecz tradycji i kultury regionu; omówiono aspekty finansowe prowadzenia spółdzielni oraz współpracy z lokalnym środowiskiem.

Wizyta studyjna do spółdzielni socjalnych w Nowym Targu

W sobotę, 22 listopada studenci pedagogiki UJ wybrali się na wizytę studyjną do dwóch spółdzielni socjalnych, które ze sobą współpracują, choć działają w dwóch różnych branżach, a i historia ich powstania się różni między sobą.

Spółdzielnia socjalna „U starosty” została założona przez Starostwo Powiatowe w Nowym Targu i Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Psychiatrii na Podhalu "Powroty". Jest to restauracja zatrudniająca 10 osób, głównie chorujących psychicznie. Działalność spółdzielni nie ogranicza się tylko do tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, ale też szeregu działań terapeutycznych, pozwalających na powrót do „życia w społeczeństwie”.

Spółdzielnia socjalna „Wiatr woda” założona została przez dwie organizacje pozarządowe. Spółdzielnia zajmuje się organizacją aktywnego wypoczynku „pod żaglami” nad Jeziorem Czorszyńskim. Jest przykładem na to, w jaki sposób na bazie walorów przyrodniczo-krajobrazowych można stworzyć atrakcyjną ofertę turystyczną i miejsca pracy dla mieszkańców.

W programie wizyty zostały zaplanowane spotkania z liderami obydwu spółdzielni – omawiano proces powstania i funkcjonowania spółdzielni (aspekty gospodarcze i działalność społeczną podmiotów). Ważnym wątkiem była współpraca z organizacjami pozarządowymi, biznesem, instytucjami samorządowymi oraz społecznością lokalną.

Inicjatywy zamiejscowe

Tarnów

18 listopada 2014 r. w Tarnowie, w siedzibie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej odbyły się warsztaty dla studentów tarnowskich uczelni pn. „Kariera w przedsiębiorstwach Ekonomii Społecznej”. Zajęcia prowadziła Pani Grażyna Wiatr – członkini zarządu Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego, prezesa Spółdzielni Socjalnej Serwis.

Warsztaty podzielone były na dwie części – teoretyczną i warsztatową. W pierwszej części przedstawiono prawne i formalnie zagadnienia związane z tworzeniem przedsiębiorstw społecznych, z naciskiem na tworzenie i funkcjonowanie spółdzielni socjalnych. Studenci zapoznali się z podstawowymi ideami, które tworzą Ekonomię Społeczną, oraz aktami prawnymi regulującymi powstawanie i funkcjonowanie przedsiębiorstw społecznych. Przedstawione zostały dwa modele spółdzielni socjalnych, tworzonych przez wykluczone osoby fizyczne oraz przez dwa podmioty wymienione w ustawie o spółdzielniach socjalnych. Uczestnicy poznali wady i zalety każdego modelu. Cały proces zakładania spółdzielni socjalnej został przedstawiony na przykładzie Spółdzielni Socjalnej Serwis (omówiono dokumenty rejestracyjne oraz wnioski dotacyjne dla spółdzielni osób fizycznych starających się o dofinansowanie w powiatowych urzędach pracy).

W części drugiej, warsztatowej, studenci, działając w pięciu grupach, wypracowywali koncepcje własnej spółdzielni socjalnej, a następnie zarysowali plan i strategię jej działania na rok oraz statut i regulamin. Rekrutowali także członków/pracowników spółdzielni przeprowadzając krótkie rozmowy z potencjalnymi zainteresowanymi.

Nowy Sącz

Seminarium pn. „Ekonomia społeczna szansą dla młodych ludzi na lokalnym rynku pracy”

W dniu 18 listopada, w siedzibie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu odbył się wykład przedstawiający zagadnienia ekonomii społecznej w kontekście rynku pracy dla młodych ludzi. Podczas czterogodzinnego seminarium pn.: „Wszystko o własnej firmie i przedsiębiorczości na transgranicznym rynku pracy Polski i Słowacji” organizowanego przez WUP w Nowym Sączu, przeprowadzono dla studentów prelekcję dotyczącą ekonomii społecznej, pn. „Ekonomia społeczna szansą dla młodych ludzi na lokalnym rynku pracy”. Omówione zostały kryteria ekonomiczne i społeczne przedsiębiorstwa społecznego, różne formy prawne, w ramach których można prowadzić tego typu działalność oraz funkcje, jakie PS pełni w społecznościach lokalnych. Koncentrowano się głównie na roli przedsiębiorczości społecznej w obszarze zatrudnieniowym. Omówione zostały zasady pozyskiwania dofinansowania publicznego na założenie spółdzielni socjalnych.

Nowy Targ

Seminarium pn. „Wprowadzenie do zagadnień ekonomii społecznej. Dobre praktyki”

W dniu 20 listopada w siedzibie Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowa (PPWSZ) w Nowym Targu odbyło się seminarium, prowadzone przez Olgę Gałek, mające na celu zapoznanie uczestników z podstawowymi zagadnieniami związanymi z ekonomią społeczną – kryteriami ekonomii społecznej, rodzajami podmiotów ES, produktami i usługami ekonomii społecznej służącymi społecznościom lokalnym, zasadami tworzenia partnerstw na rzecz ekonomii społecznej oraz poznali dobre praktyki. W trakcie spotkania odbyły się krótkie warsztaty. Zadaniem uczestników było zastanowienie się nad oceną konkretnej małej miejscowości w Polsce (opis otrzymano od prowadzącego) przez jej mieszkańców, turystów, inwestorów, osób które wybrały ją na miejsce do życia. Następnie uczestnicy brali udział w spotkaniu dot. rozwoju tej miejscowości, wcielając się w konkretne osoby (role zostały im przypisane). Warsztaty dostarczyły ciekawych spostrzeżeń dot. organizowania tego typu spotkań w społecznościach lokalnych, poznania przez wójta oraz NGO oczekiwania, potrzeb konkretnych mieszkańców oraz łączenia zasobów, powiązania działań różnorodnych partnerów działających na danym obszarze. Budowanie partnerstwa zawsze opiera się o ludzi, którzy chcą w danej społeczności dokonać pozytywnych zmian, połączyć siły w celu rozwoju regionu i poprawy własnej sytuacji. Omówiono przykład stworzenia podmiotu ES na bazie koła turystycznego prowadzonego na Uczelni.

Warsztaty pn. „Przedsiębiorstwo społeczne, jako narzędzie rozwoju lokalnego, rozwoju turystyki, promocji mikroregionu”

Tego samego dnia na PPWSZ w Nowym Targu odbyły się drugie warsztaty, tym razem dotyczące zagadnień przedsiębiorczości społecznej w ujęciu rozwoju lokalnego. Poszukiwano odpowiedzi na pytania: - czy na produkcie lokalnym można zarobić, - o czym przedsiębiorstwo społeczne musi pamiętać prowadząc swoją działalność opartą o walory dziedzictwa kulturowego, krajobrazowego, lokalnych zasobów, - jak wykreować produkt, który może stać się wizytówką regionu i przyczynić się do rozwoju lokalnego. Podczas prezentacji wstępnej uczestnicy mieli możliwość zapoznania się ze sposobem poszukiwania wartości regionu, na których można oprzeć działalność gospodarczą, przykładami konkretnych produktów lokalnych, firm społecznych, które sprzedają usługi i produkty lokalne, świadczą usługi turystyczne. Uczestnicy wzięli udział w pracy w grupach. Ich zadaniem było poszukiwanie sposobów wykorzystania konkretnego produktu lokalnego (np. haftu, drewnianych koralików) w promocji regionu, produktach i usługach przedsiębiorstwa społecznego. Ćwiczenie dostarczyło ciekawych spostrzeżeń uczestników, m.in. że produkt lokalny może stać się „towarem na sprzedaż” (np. jako rękodzieło czy pamiątka), ale może również być motywem przewodnim imprez, wydarzeń, usług turystycznych lub gadżetem. Tym samym przedsiębiorstwo społeczne promując produkty lokalne – promuje region swego działania.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I

30-070 Kraków
ul. Piastowska 32
tel.: 12/422-06-36
fax: 12/422-06-36 wew. 44
biuro@rops.krakow.pl

Biuro Projektu:
30-134 Kraków
ul. Kunickiego 5
tel.: 12/426-88-10
fax: 12/426-88-11
biuroares@rops.krakow.pl

Przedstawiony materiał został przygotowany na podstawie materiałów opracowanych przez osoby prowadzące poszczególne wydarzenia.